

B. c. D.

3.

REGIÆ ACADEMIAE
GUSTAVO-CAROLINÆ
SIVE.
DORPATO-PERNAVIENSIS
HISTORIAE
PARTICULAM QUARTAM
CONSENT. AMPLISS. FACULT. PHILOS.

PRÆSIDE
GUSTAVO SOMMELIO,

PROF. REG. ET ACAD. CAROL. BIBLIOTHECARIO.

AD PUBLICUM EXAMEN
D. 1. APRILIS A. MDCCXCIV.

DEEERT
EMANUEL BÆCKSTRÖM,
CALMARIENSIS.

LVNDÆ,
TYPIS BERLINGIANIS.

I.

*P*er Buccellam, cuius Joh. XIII. 26 fit mentio, panis eucharisticus non intelligitur, frustumque hoc panis intinctum fuit, non ex disco tantum, ut volunt nonnulli Interpretes, prolatum.

II. Verba εγέλε, λεγων Luc. I. 63. quominus ita, ut WOLFIUS Cur. Philol. & Crit. ad h. l. existimat, possint exponi, ut cum ipsa nominis scriptione conjuncta fuerit ejus pronuntiatio, impediunt verba proxime sequentia.

III. Non solum necesse non est, pro γερῷ υμῖν, παιδίᾳ I. Joh. 11. 13 legi, quemadmodum, praeuentibus codicibus nonnullis, JOACH. LANGE in Expos. h. loci Lat. contendit, εγέλα υμῖν, παιδίᾳ, sed ut γερῷ legatur, postulant principia tam Critica quam Exegetica.

IV. Frustra sunt, qui ex appellatione Οπρεσβύτερος II Joh. v. 1 conséqui putant,, S. Johannem Evangelistam & Apostolum non esse hujus epistolæ Autorem, quique Johanni cuidam Presbytero Ephesino eam tribuendam censem.

V. Illa exponendi ratio, qua verba απὸ τῶν εἰδυνών Epist. Joh. v. 7. conjunguntur cum εἰπάσθον, scopo Apostoli magis congruere, quam ista, qua hæc verba ad λαμβανοντες referuntur, dici nequit; ad λαμβανοντες vero quin referri & possint & debant, nemini, cui curæ est vera expositio, dubium erit.

nōndum poterit. Sed auditi multum me non retardabunt, cum, quæ illis negandi, eadem his dubitandi ratio fuerit, ex silentio petita. Fateor omnino, nōndum ex ullo istius ævi Scriptore aliarum esse testimoniorum, quo vel tolli prorsus dubitatio, vel neganti satisfieri posse videretur; juxta vero concedendum est, ejusmodi esse istud silentium, quod nimium demonstrare dicatur, quod sic nullum Cancellerium Academiæ Dorpatensi primis ejus annis fuisse sequeretur. Silentii vero rationem facile redet, qui Skyttium breviori tantum tempore huic muneri præfuisse, transactoque tantum biennio, Successorem in illo habuisse PHILIPPUM SCHEDING noverit. Adeo tamen altum, ut vulgo putant, hac de re non esse silentium, planum facere nunc queo. Scribenti enim ad manus mihi est disputatio ELIÆ UNIONIS GAVELII de Stellis, quam a 1635 d. 5 Sept. Præside MART. ER. GESTRINIO habiam L. B. JOHANNI SKYTTE dedicavit, cuius reliquis titulis ab illo enumeratis hunc: patriæ Academiæ Upsaliensis & Dorpatensis Cancellerium insertum lego. Sed impetrare a me nequeo, ut credam, Autorem hujus disputationis utrumque hunc Cancellerii titulum conjungere vel voluisse vel ausurum fuisse, nisi utrumque munus in Mæcenate ejus conjunctum fuisset. Certe periculosa, ut recte monet QUINTILIANUS, potentum offensa est; nec vero, nisi iste titulus verus fuisset, potuisset non & SCHEDINGIUM & SKYTTIUM offendere, illum munieris titulum, quo tunc fungebatur,

alii tribuendo, hunc, muneris, cui præpositus nunquam fuerat, appellatione, eum salutando. Muneris igitur Cancellarii Dorpatensis, quod antea quidem obierat, sed quo se nunc abdicaverat *Skytius*, rationem *Gavelius* habuerit oportet. Cancellarius igitur Academiæ Dorpatensis JOHANNES SKYTTE fuerit, curasque hujus muneric alii demandari vel ipsum. a. 1634 Præsidem Regii Dicasterii Gothici factum, voluisse, vel necesse fuisse, verisimile videtur. Quod si vero hoc nomine bene de hac Academia meruisse censendus non esset; suis tamen officiis ac beneficiis eam ita devincentiam tenuit, ut melius de illa promeritus Cancellariorum nemo dici queat. Itaque ergo, dum renovatur Athenarum Dorpatensium memoria, earum magnus literarum Patronus Johannes Skytte e memoria, nisi ingrata, excidere non potest. Hæc igitur vita est JOHANNIS SKYTTE præclare æta, hæc lata ejus meritaque, ex quibus, quantus Vir ille fuerit, judicabit, qui otio abundat legendi cupidus: Patriam ille Sudermanniam habuit Nyköpiæ a. 1577 m. Majo, patre, ut vulgo traditur *).

Bene-

*) Vulgo, inquam traditur, namque dubii, ad patrem quod attinet, ejus sunt natales, filiumque Regis CAROLI IX eum fuisse, verisimile ut plurimum Historici putant; pro explorato autem id haberi vult GEORGIUS NIC POSSE in famosissimo isto libello *Hertig Carls Slachtarebenck*, Skyttium contumeliose appellans et visidigt foster, komnen af en beskoren Moder i Nyköping, hvilket Hertig Carl hief båst misse, som hans Moder i Nyköping som oftaast besökte. Nec dubitandum

Benedicto Nicolai Skräddare *) matre Anna
k 2 Andreæ

de tanto hoc parente cenlet Gregorius Laurentii Borrofus, Regi SIGISMUNDO III a secretis, in acerbissimi odii plena refutatione, quam hoc titulo edidit: *Oratio Joh. Skytte Legati Svetici, quam ad M. Brit. Regem a. 1610 habitam in lucem primum a. 1618 edidit: a. Gregorio Laurentii Borasto, deteñis calumniis perduellione CAROLI, adversus SIGISMUNDUM III, Polon. & Svet.* verum ac legitimum Regem, recensa discussione 1618 4:to, cujusque in altera editione, quæ Friburgi Brilg. a. 1620 in 4:o prodiit, GEORGIVM TRISAROLVM TURBINATEM anagrammatice se appellat. Horum, ut Regi CAROLO, ita Skyttio inimicissimorum, quales eos fuisse contumeliorum aculei, quorum plena sunt hæcce illorum scripta, satis demonstrant, narrationi quantum sit tribuendum, nemo non videt: ansam tamen ad suspicandum rumor dedit, inde confirmatus, quod, præter staturæ similitudinem, os vultumque Regis, non solum CAROLI IX, verum etiam GUSTAVI ADOLPHI Skyttius referebat; accessit singularis, quam ab ipsa Skyttii infantia Rex gesse, ejus educandi cura, summa, qua illum, confirmata ætate, dignatus est, familiaritas, ac magnus beneficiorum cumulus.

*) Solo cognomine Skräddare (lat. Sartore) deceptos puto illos, qui Skyttium Sartoris cuiusdam vel Nyköpensis (vid Dilp. ERICI LUNDSTRÖM de Sudermannia T. II. p. 63. not.) vel Stockholmensis (ut in Stockholms Magazin I. B. p. 298 SPARFVENFELDIUS tradit) habitum esse dicunt: sed fallunt, haud cogitantes, moris istius ævi fuisse, ut cognomina a majoribus, qui artes manuarias exercuerunt, petita illi tæpe retinerent, qui publicis fungebantur munericibus;

Andreae Filia *) natus. Ineunte ætate literis puerilibus imbui cœpit, imbutusque in schola Nykopensi Holmiam missus est, cuius in Collegio Professorum PETRI KENICII & NICOLAI OLAI BOTHNIENSIS institutione utens plurimum profecit: accessit OLAI MARTINI, Archi-Episcopi Upsaliensis dignitate postea conspicui, privata informatio; eaque his Præceptoribus cum Skyttius jecisset studiorum fundamenta, ut excurrere in patentiores Academicum campum utiliter posset, ad exterias Academias, sumitus suggidente Duce CAROLO, postea Rege, ejus studiosissimo, emissus Marpurgum venit, ibique eleganter perorando prius, infra commemorandum, eruditionis specimen annum agens decimum quintuim edidit **).

Nec hunc vero, de quo sermo est, Benedictum Nicolai, Sartorem non fuisse, sed mercaturam Nycopiæ, antequam Consul ibi factus est, fecisse, inter omnes constat, & testis quoque est dicti libelli Hertig Carls Stadtschreiber auctior, ei, quod Lybest grā spiller mya Dennis fort, Mitemmūr Sec. venditarit, exprobrans: quæ, quæ nūvis probrose objecta sint, heud obscure tamen indicant, Benedictum hunc Nicolai Sartorem non fuisse, quippe cum datam sibi hanc opportunam natales exprobrandi occasionem iste Auctior vix dimisisset, in Regem & Skyttium contumeliose & alpere dicendi cupidissimus.

*) Patre Andrea Petri nata antiquæ Skytiorum genti, ut ex schemate genealogico, quod in textu appossum est, pater, istique Jeppe Skytte, qui a. 1420, secundum von STIERNMAN in Adel. Mitr. I. Del. p. 65. floruit, ortum debet.

**) Vid. Ser. Scriptorum ad calcem hujus Art. N. I.

Nec vero perorando solum, sed disputando etjam, variaque alia partim Marpurgi, partim alibi, edendo scripta magnam reportavit eruditionis laudem, summisque in Philosophia ornatus est honoribus *). Exacto apud exterios decennio **) quo Germaniam, Belgiam, Bohemiam, Helvetiam, Galliam, Angliam, Scotiam, Norvegiam, Danianique perlustraverat, ac varias itineris molestias & difficultates expertus erat ***) patriæ reddebat a. 1602, redditusque munus, ad quod obeundum auctoritate Regis & ordinum regni judicio jam absens

k 3

designa-

*) Eiusd. Ser. N. IV. & IX.

**) Ita tamen, ut a. 1699. aliquantulum domi fuerit; namque hoc anno mense Octobri orationem, in qua ostenditur Artium Liberalium Majestus & nobilis eloquentie Dignitas, Nycopiæ habuit, vid. dictæ Ser. N. VIII.

***) Vid. Literæ JONÆ PETREJI Sveci ad JOHANNEM SCHRODERUM Marpurgi a. 1603. Nonis Januariis duxit, quibus ei de prospicio ac felici in charissimam patrem reditu, post tot exantlatos in Gallia, Anglia, Scotia, Denia itineris molestias & difficultates gratulatur, quæque Iustis Skyttianis p. 2 inseritæ legantur. In primis vero vide Actum inauguralem ad professionem Skyttianam, Simonio Professori tradendam a. 1625 d 5 Dec. (Cenf Ser. Script. N. XIV) ubi Vir hic Illustris potiores, quas peragravit, Europæ partes enumerat, Virosque eruditissimos, quibuscum in illis terris converta us est, & hos quidem C. Utthenhorium, F. Metellum, Is. Casaubonum, Alh. Gentilem, Eg. Hunnum, Cornerum, Mylium, Pop. zum, Winckelmanum, Pol. Leyserum, Gesnerum,

designatus erat, informandi Principem GUSTAVUM ADOLPHUM suscepit, studiis præterea Principum CAROLI PHILIPPI & JOHANNIS Ostro-Gothiæ Ducis moderandis præfectus *). Ulysses hunc Hyperboreum meritorum ejus memor Rex CAROLUS in nobilium ordinem adscribi voluit, datoque a. 1604 d. 14 Aug. diplomate, nobilitatis jura ac privilegia Skyttius consecutus est, pro paterno cognomine SCHRODERO, a gente, cui mater originem debuit, SKYTTE appellandus **). Et ut pateat, qua cognatione antiquæ genti Skytte con-

Mentzerum, Vultejum, Ganthofredum, Platerum, Wollfios, Snellum, Dav. Chytraeum, Dresserum, Casselum, H. Stephanum, Kircherum, Melch. Jumum, Hug. Grotium, Danielum Heinsum & Rudolphum, quem Philosophorum vocat eo tempore philosophissimum, nominatim commæmorat.

*) Freinsheimii Oratt. Or. XII. p. 166 & Collecl. Gjörn. P. I. p. 31 not.

**) Ex diplomate hocce, cuius autographum in Biblioteca Comitis GUSTAVI HORN in Fogelvik afferatur, præunte Wenström l. c. p. 5. not. d. hæcce adscribere verba juvabit: Och allthenlund Skytteslechter, som hafwer waridt en god gammal Adhelin Stechi här i Nyket, är nu så förfallen och af sikh kommen, at ingen meer är, som hvarken wapnen eller namnet sbrer, och fören. Johan Benchtslon är af samma Skytte Slechte på sitt Måddherne afkommen: dev före så hafwe Vi i lika mäatto näddelingen undt och esterlatidt, at han och hans dechte lijs arfrwingar mä samma Skytte-namnpn bruke, mytja och behålla.

conjunctus Johannes Schytte fuerit, schema genealogicum, quale literis a. 1740 d. 28 Febr. datis Generos. Virgo MARIA FALKENBERG ad Ven. Consistorium Ecclesiasticum Upsaliense misit *) adscribere iubet:

Fiko

| |
|--|
| Catharina, Jeppe Skytte Conjux |
| Petrus Skytte |
| Mæreta Skytte, Erici Sop de Malmö Uxor |
| Brita Sop, Laurentii Andreæ Conjux |
| Helena, Andreæ Petri Conjux |
| Anna, Benedicti Nicolai Conjux |
| Johannes Skytte |

Nuptiale fœdus a. 1606 cum Maria Naf, Westmanniæ & Dalecarliæ Gubernatoris JACOBI NAF filia icit, ex qua pater factus est filiorum Johannis **) Jacobi ***) & Benedicti ****) filiarumque Wende-

*) Disp. ERICI LUNDSTRÖM de Suderm. P. II. p. 64.

**) Chiliarchus fuit, & ex vulnere sibi, Stargårdiaæ fortiter pugnanti, inficto mortuus est a. 1636. Vide seriem Orationum Dorpatensium huic Historiæ p. 49 — 67 inscritam p. 51. N. 18.

***) Ostro-Gothiæ Gubernator mortuus est a. 1654. v. STIERNMAN in Svea vob Götha Höfdinga Minne p. 231.

****) Senator regni occubuit a. 1683. d. 23 Julii. In Cancellariis Acad. Dorpat. infra commemorandus.

Wendelæ *) Heldinæ & Annæ **) Westmannæ

Guber-

*) A. 1608. d. 8 Dec. nata Gubernatori Ostro-Botniæ HANS KYLE nupsit, triumque liberorum mater peste absumta est Stralsundæ a. 1629 d. 18 Aug. eodemque anno d. 27 Novemb. paterno sepulcro in templo Cathedr. Upsaliensi illata, ac duplici ibidem epitaphio, a PERINGSKIÖLDIO in Monument. Ulleraker. p. 109. 111 descripto, donata. Erudita fœmina fuit, linguarum Latinæ, Gallicæ & Germanicæ, præter vernaculari, peritissima, & Græcæ hanc mediocriter gnara, conf. PLANTINUS in Hellade sub Arælo p. 39 quem vero ejus Græcæ linguæ peritiam nimis extollere Cel. D.n FANT in Hist. Liter. Graece in Sveeta Sch. I. p. 70. n. g. observat: atque huic linguarum peritiaz Theologiz, Philosophiaæ civilis, Humanioris literaturæ, Philologiz & Geographiz eam adjunxit, varia testantur Specimina, Epistolæ & Orationes, quas vel ipsa conscripsit, vel ex alis linguis in Latinam translavit; testatur quoque literarum commercium, quod ei cum literatissima CATHARINA BUREA fuit (vid, hujus Epist. Lat. ad doctos Viros aliasque, in primis Vendelam Skytte) Brunsberoi commorans eruditæ ac vehementer cum Pontificiis disputavit; in patria vero cum ArchiEpiscopo Upsaliensi, & Episcopis Lincolnensi, Strengneleensi, Arosiensis atque Aboënsi, & ex Professoribus Upsaliensibus in primis cum Doct. LAUR. O WALLIO eruditæ habuit colloquia. Conf. de cætero Orationes WILH. SIMONII & JOH. LOCENII in laudes ejus habitas & Rigæ a. 1636. in 40 editas.

**) Haec quoque literarum studia coluerunt, majori natu sorori Wendelæ eruditione haud multum cederet, teste ARCKENHOLTZ in Memoires concern. Christine Reine de Svede T. I. p. 331. & speciatim de HELDINA Epitaphio in Monum. Ullerak. p. 110.

Gabernator constitutus est a. 1611. Camera Consiliarius a. 1612 Regni Senator a. 1617. Praeses Regiæ Cameræ a. 1620. Academiæ Upsaliensis Cancellarius a. 1622. Liberi Baronis honoribus affectus a. 1624 *). Judex Provincialis Finlandæ Septentrionalis designatus a. 1627. Livonia, Ingemanianæ & Careliæ Gubernator Generalis a. 1629. Academiæ

I

*) Hosce honores literis h. a. (1624) d. 16 Junii datis Rex GUSTAVUS ADOLPHUS his insignibus distingudos censuit: Att föra, och till enverdelige isdher Årsvinge efter Årsvinge att niuta och behöva ett sådant Sköldmärke, såsom estersöllor, som är: Den skölder och två hjälmer; de fyra Skölderna omslute den semppe på alle sidor, hvilken inneholler hans Edelige stammes wapn, nembligen uti himmelblått fiall ett Apollinis beläte med guldfärgad Sköldbonad, och en Lagerbährkrantz på husvindet, derifrån guldfärgade strimer uttgå, så och medh Båga och Skeftor beredpnad. Ut i tvåna af de andre, N. den öfre emot högre handen, och den nedre emot den månstre före han den Riderlige wapnen, Nembligen uti himmelblågt fiall een rödh Ros, stålt emellan tvenne gröne Distelskiilar medh deres blommer; men de sistre två skölder, nembligen: den öfre emot månstre handen, och den nedre emot den högre inncholle till förbättring på Friherre-ståndes wegner, uti silvverfärgedh eller hvitt fiall en röd flygande hest, den Poetz falla Pegatum. Oswan på Skölderne skall han föra en Friherre-Chrona, stelt emelleu tvåna öpne Dornerehjelmer, men oswan opa Chronan ett gratt Örnehufvud medh gult näss, gapande mun och uträckt tunga. Oswan opa den högre hjelmen skall före vinger förswojss medh röd och hvitt sördeste; men på den andre hjelmen utaf

demiæ Dorpatensis Cancellarius a. 1632, ac tandem Præses supremi Dicasterii Gothici factus est a. 1634 ejusque inaugurationis solennibus hoc nomine sequ. anno d. 23 Septemb. interfuit. Et his quidem ordinariis functus est officiis *). Si qua vero res major fuerit, legatione vel pætione conscienda, cognitæ ejus fidei & circumspecto judicio commissa est & credita. Neque vero id semel atque iterum, sed sæpius ac sæpissime factum esse, constat. Sic a. 1602 missos huc e Gallia Legatos, & a Rohanneo Duce alios, digne excipiendi, iisque responsa dandi partes ei sunt demandatae **). A. 1607. Senatoris officio fungi, ac caussas, ob quas in ejecti SIGISMUNDI III locum CAROLUS IX substitutus sit, dicere ordinumqne regni nomine gratulationem coram hoc Rege facere jubebatur ***). A. 1610 Legatus in Angliam abiit ****).

A. 1614

hans förra wapn een sörystl Carol, stått emellan tvåne guldfärgede Skechter. Hielmedeken och kransen skole vara medh guld, fölfröversfärga, rödt, gront och blåt sördelte, eftersom sielse wapnen här ofrån före utritat och afindat widere utwijser. vid Wenström l. c. p. 8.

*) Fuisse nonnullos, qui eum Archi Episcopum Up-saliensem circa a. 1643 appellant, GAUHE apud GA-DEBUSCH p. 155 narrat, qui illös paucis hisce: Das kann er unmöglich gewesen seyn, recte explodit.

**) ARRHENIUS *Histor. Acad. Upsal.* p. 76.

***) ARRHENIUS l. c.

****) Legationem quandam in Angliam, quam obierit hacce priorem GADEBUSCH l. c. p. 149 commemmorat his usus verbis: Nach England ging er 1604.

A. 1614 Commissarius designatus est, de conditionibus tractaturus, quæ ad nuptiale fœdus inter Comitem Palatinum JOHANNEM CASIMIRUM & Principem CATHARINAM Regis CAROLI IX filiam sanciendum pertinebant *. A. 1615. Legatus in Daniam profectus est **). A. 1617 Legationibus ad Danos, Lubecenses, Batavos & Anglos functus est, & in hac ad Anglos Legatione a Rege JACOBO Eques Auratus creabatur ***). d.

12

14 Dec.

als Beschäfer, sam noch 1606 z rück. Legationes vero eum confundere suspicor, cum Legationem in Angliam a. 1617 a Skytio suscepitam silentio transeat; nec potuit non confundere BACKMEISTERI verba in *Samml. Russ. Gesch. IX. B* p. 156 describens.

*) Konung GUSTAFF ADOLPHS Hist. af Widekindi p. 263.

**) Hujus Legationis Historiam disputationes de Legatione JOHANNIS SKYTTE Sen. in Duniam, Upplandie prodeuentes, tradunt.

) Hoc igitur anno cum datum sit diploma; fallere WERWINGUM in Konung SIGISMUNDI och Konung CARL IX Hist T. II p. 213 ubi dicit, eum in prima ad Angliam Legatione, a 1610. Equitem ab Rege Anglia creatum esse, liquere bene observat Wenström p. 10. n. a. Per eundem vero errorem labitur GADEBUSCHIUS l. c. hæc tradens: Et ward 1610 wieder (de hoc wieder quid tentiendum sit, nuper, prox præc. n. * ostendi) mit demselben Charakter dahin (in Angliam) gechickt, legete daselbst mit seiner Beredsamkeit arohen Ruhm ein, und ward von dem Könige Jacob I zum Ritter geschlagen, quæ verba etjam ex Backmeistero repetita esse video. Nec

14 Dec. ipsumque diploma in Regio Palatio Westmonasterio datum est sequ. d. 21 Decemb. *). A. 1630 una cum Gubernatore Esthoniæ PHILIPPO SCHEDING & Campi-Mareschallo GUSTAVO HORN controversiam inter Nobiles Esthonicos & civitatem Revaliam de Monasterio Michaëlis **) diremit. A. 1635 ***) legationem in Daniam iterum suscepit, indeque Bremam, Belgium Foederatum & Angliam Legatus petiit, quo postremo in loco insignia Ordinis Periscelidis, quæ Rex GUSTAVUS ADOLPHUS a. 1627 d. 6. Oct. in castris ad Wormdit suscepserat, reddidit ****). A. 1640 ei ut Commissario foederis cum Belgio Foederatu renovandi socium demandatum est munus *****).

Ulti-

vero dubitandum videtur, quin hanc ad errandum anam Werwingius dederit. Cujusmodi sit, quod ARKENHOLTZ l. c p. 235 Regem Angliæ dicit etiam fratres Johannis Skytte Equites renuntiasse, multis monere nihil attinet: Le Roi, inquit, d'Angleterre lui fit & a le freres l'honneur de les creer Chevalieres: monuisse satis erit, honorem, quo filios Johannis Skytte dignari Rex voluit, fratribus ejus ab Arkenholtzio tribui.

*) Ipsum diploma PET. JANSONII itinerario, infra commemorando, insertum legatur.

**) GADERBUSCH l. c. p. 151.

***) Hanc legationem Gadebulch l. c. ad annum 1534. qua fide nescio, refert.

****) Hac occasione Skyttius elegantem habuit Orationem, quam PUFENDORFIUS de Reb. Svec. L. VII.

§ 123 — 125 p. 226 repetendam censuit.

****) BOECLERUS Hist. Belli Danici a. 1643 — 1645 gesti p. 108.